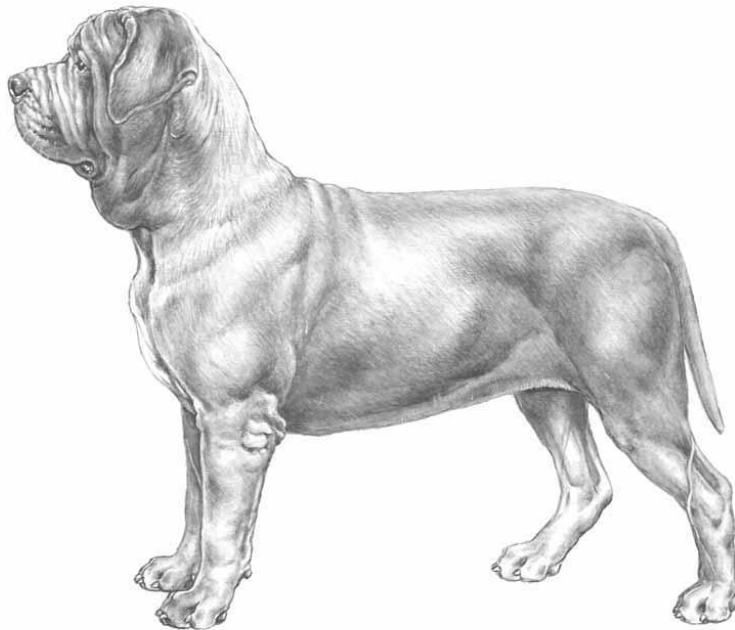

Rasspecifik avelsstrategi för mastino napoletano

2013, revision 1

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INLEDNING	3
SAMMANFATTNING	3
GENERELLT OM RASEN	4
Historik	4
Rasbildning	4
Mastino napoletano i Sverige	6
Övergripande avelsmål och avelsstrategi	7
RASENS POPULATION OCH AVELSSTRUKTUR	7
Nulägesbeskrivning	7
Populationsstorlek och import av djurmaterial	7
Inavelstrend	8
Avelsstruktur	8
Mål	10
Strategier	10
HÄLSA	10
Rasens generella hälsoläge	10
Nulägesbeskrivning	10
Mål	11
Strategier	11
Ögon	11
Nulägesbeskrivning	11
Mål	11
Strategier	11
Leder	11
Nulägesbeskrivning	11
Mål	12
Strategier	12
Hud	12
Nulägesbeskrivning	12
Mål	12
Strategier	13
Hjärta	13
Nulägesbeskrivning	13
Mål	13
Strategier	13
MENTALITET	13
Nulägesbeskrivning	13
Mål	13
Strategier	13
EXTERIÖR	14
Nulägesbeskrivning	14
Mål	15
Strategier	15
SLUTORD	15

INLEDNING

Mastino napoletano är en av Sveriges minst vanliga raser med endast enstaka aktiva uppfödare. Sedan 2011 har rasklubben, Svenska mastino napoletano klubben, varit vilande och Svenska kennelklubbens (SKK) avelskommitté (AK) har avelsansvaret för rasen. Uppdraget innefattar ansvar för den rasspecifika avelsstrategin (RAS) och det är till SKK som personer som är intresserade av rasen kan vända sig för att få ytterligare information. RAS är generellt en handlingsplan för det avelsarbete som bedrivs inom en ras men för mastino napoletano är situationen unik. Det finns ingen egentlig population i Sverige och inte heller någon aktiv rasklubb vilket medför andra prioriteringar än vad SKK normalt rekommenderar. Det mest utmärkande är att fokus ligger på enskilda parningar och inte på populationsbevarande aspekter.

Den ursprungliga versionen av RAS togs fram år 2010 av den då aktiva rasklubben i samarbete med SKK. Den aktuella versionen (2013, revision 1) har skrivits av en arbetsgrupp utsedd av SKK/AK. Dokumentet har skickats ut på remiss till aktiva uppfödare av rasen och ägare av hundar yngre än 7 år. En skrivelse inkom och denna beaktades av arbetsgruppen innan RAS färdigställdes och överlämnades till SKK/AK för beslut. Vid ändrade förutsättningar för rasen i framtiden bör en ny revision av RAS genomföras.

Mastino napoletano är en stor och tung hundras med en ansevärd mängd löst hängande hud. Till följd av sin kroppsbyggnad och hud är rasen belastad med flera allvarliga hälsoproblem som kan innebära stort lidande för den individuella hunden och höga kostnader för dess ägare. I RAS för mastino napoletano har med denna bakgrund stor tonvikt lagts vid att de hundar som föds upp ska vara friska och sunda.

Traditionellt har mastino napoletanos använts som skydds- och vakthundar, något som bör beaktas av intresserade valpköpare som söker en hund för sällskap.

SAMMANFATTNING

Mastino napoletano är en stor och tung ras med en ansevärd mängd lös hängande hud. Den härstammar från forntida vakt- och kamphundar men erkändes som ras så sent som 1949. Den största populationen av rasen finns i dess hemland Italien och även om betydande populationer förekommer runt om i världen så är rasen att betrakta som ovanlig. De första individerna av rasen kom till Sverige i slutet av 70-talet och även om antalet hundar har varierat något under åren så har det aldrig etablerats någon egentlig svensk population.

Ungefär hälften av de mastino napoletanos som registreras i Sverige är importerade från andra länder vars avelsarbete således får stor inverkan på de svenska hundarnas hälsa, funktion och exteriör. Ett ensidigt internationellt avelsmål med fokus på hundarnas utseende har medfört flera allvarliga hälsoproblem, främst relaterade till ögon, leder och hud, men även beteendeproblem är överrepresenterade i rasen.

Det föds endast en eller ett par kullar av rasen per år i Sverige. Möjligheterna att med riktade avelsmål styra medelvärdet hos de svenska hundarna i en positiv riktning är med andra ord starkt begränsade i dagsläget. Den svenska avelsstrategin fokuserar därför på enskilda parningar med syfte att minimera risken för att valpar som föds under sitt liv ska drabbas av de problem som är överrepresenterade i rasen. Detta förhållningssätt är unikt för mastino napoletano och grundar sig i avsaknaden av en egentlig svensk population vilket medför att de anvisningar och prioriteringar som SKK normalt rekommenderar för bevarandet av hundpopulationer inte är relevanta. Om denna unika

situation avsevärt förändras i framtiden bör detta speglas i kommande revideringar av RAS så att man åter beaktar avelsarbetet i rasen ur ett populationsperspektiv.

Det övergripande målet för mastino napoletano är att de hundar som föds i Sverige ska ha god hälsa, en stabil mentalitet och en funktionell exteriör. Inavelsgraden bör hållas på en låg nivå i varje enskild parning för att minska risken för genetiska defekter hos valparna. Specifika avelsmål för rasens problemområden är:

1. minskad frekvens av ögonsjukdomar,
2. minskad förekomst av rörelsestörningar och ledproblem,
3. minskad förekomst av hudproblem,
4. minskad förekomst av hjärtproblem,
5. ett stabilt och vänligt temperament,
6. en funktionell exteriör.

Strategin för att bibehålla en låg inavelsgrad är att undvika parningar mellan närbesläktade individer. Detta förutsätter att uppfödare inhämtar kunskap om importerade hundars härstamning även längre bak än de tre generationer som registreras i SKKs databas.

För att komma tillrätta med rasens generellt svåra hälsoläge införs från och med 2015-01-01 krav på hälsointyg och veterinärbesiktning av vuxen hund inför avel. Syftet med hälsointyget och besiktningen är att granska hundens hälsostatus med avseende på risken för rasspecifika hälsoproblem och bedöma dess lämplighet att ur ett hälsoperspektiv användas i avel.

För att ytterligare minska risken för ledproblem hos hundarna skärps hälsoprogrammet för HD och ED till nivå 3 från och med 2015-01-01. Detta innebär krav på centralt registrerat resultat och krav på känd status med restriktion, dvs. att föräldradjur måste vara HD- och ED-fria (HD A eller HD B, ED 0).

Bedömning av potentiella avelsdjurs mentalitet ska underlättas genom deltagande i MH alternativt BPH. Krav på känd mental status före parning införs från och med 2015-01-01.

Mastino napoletano har en exteriör som medför allvarliga hälsorisker och det är väldigt viktigt att undvika de överdrifter som nämns i SRD. Potentiella avelsdjur ska bedömas utifrån det svenska avelsmålet, oavsett om hunden är svenskfödd eller importerad.

Sammanfattningsvis kan sägas att uppfödare av rasen mastino napoletano har en svår men mycket viktig uppgift framför sig. De svenskfödda hundarnas förutsättningar för ett långt och friskt liv måste förbättras vilket kräver stort engagemang och ansvarsfulla, ibland besvärliga beslut. Förutom att förhålla sig till den svenska avelsstrategin bör uppfödarna hålla sig informerade om rasens hälsoläge i de länder från vilka avelsdjur importeras. De bör också aktivt verka för att styra det internationella avelsarbetet i en positiv riktning och på så sätt skapa förutsättningar för ett fungerande avelsarbete i Sverige.

GENERELLT OM RASEN

Historik

Rasbildning

Mastino napoletano är en förhållandevis ung ras som erkändes av Italienska Kennelklubben (ENCI) 1949. Rasen är en moloss, en stor och kraftfull hundtyp som omnämns i många historiska skrifter och finns avbildade från olika tidsepoker. Troligtvis har de används som vakt- och kamphundar men med

tiden tycks de ha blivit alltmer sällsynta. Under 1900-talets första hälft påträffades hundar av molosstyp i området kring Neapel av en entusiast, Dr. Scanziani, som ville återskapa det som han ansåg vara den ursprungliga molossen. Basen i hans uppfödning kan härledas till hanen "Guaglione" (figur 1) och tiken Pacchiana (figur 2) som var föräldrar till den tik som blev stammoder i Dr. Scanzianis kennel "Villanova" och anmoder till många kommande Italienska champions.

De första hundarna från denna uppfödning visades upp på en utställning 1946. Eftersom rasen ännu inte var erkänd kunde de inte bedömas men anges ha väckt stor uppmärksamhet. Ett första förslag till rasstandard hade lämnats in till ENCI 1942 men fått avslag. En omarbetad version godkändes 1949 och mastino napoletano var därmed en erkänd ras. Samma år bildades den första specialklubben för rasen i Neapel i Italien, Societa Amatori Mastino Napoletano (SAMN), och denna klubb är aktiv än idag.

Figur 1. Foton föreställande Guaglione, anfadern till dagens mastino napoletano.

Figur 2. Foto föreställande Pacchiana, anmoder till dagens mastino napoletano.

Rasstandarden från 1949 omarbetades senare och ersattes 1971 av en ny standard som gäller än idag. Trots att samma rasstandard har gällt under en lång period har hundarnas exteriör förändrats markant. Dagens hundar är betydligt tyngre och har en mer massiv kroppsbyggnad än de ursprungliga hundarna. Dessutom har mängden löst hängande skinn ökat avsevärt. Utvecklingen är en följd av att hundar av överdriven typ har premierats på utställningar och därmed selekterats för

avel, vilket har understötts av valpköparnas efterfrågan på hundar med exteriöra överdrifter . Denna modenöck tycks bestå internationellt (figur 3) trots att de exteriöra överdrifterna riskerar nedsatt hälsa och funktion hos hundarna.

Figur 3. Mastino napoletanos på världsutställningen i Budapest 2013.

Mastino napoletano i Sverige

Rasen har funnits i Sverige sedan 1978 då två tikar importerades från Storbritannien respektive Holland. Ingen av dessa hundar lämnade några avkommor efter sig. Ytterligare två hundar importerades 1981 och en av dessa blev mor till den första svenskfödda kullen 1985. Följande år importerades ytterligare några hundar och åren 1988, 1989 och 1991 föddes totalt tre kullar i tre olika kennlar.

På 90-talet blev rasen något mer populär med drygt 20 registrerade hundar per år i genomsnitt. De flesta uppfödare tog en till tre valpkullar och upphörde sedan med rasen. Årligen har tre till fem uppfödare varit registrerade på rasen, några har slutat och andra kommit till. Någon enstaka uppfödare har varit rasen trogen under en längre period. Antalet registrerade kennelnamn med minst en registrerad valpkull sedan 1990 är 16 stycken. Under perioden 2006-2008 registrerade fem kennlar valpkullar och därefter har endast en kennel varit aktiv.

Till följd av den begränsade populationsstorleken har många av hundarna som använts i avel importerats från andra länder. En ansenlig del av hundarna har importerats från Italien, eller härstammar från hundar från Italien. Detta innebär att det italienska avelsarbetet, där man eftersträvar hundar med en extrem exteriör, har haft stort inflytande över de svenskfödda hundarna.

Rasens popularitet har varierat något över tid men har generellt sett varit mycket låg. År 2000 bildades Svenska mastino napoletano klubben och var då en avtalsansluten klubb till SKK. Sedan 2011 har klubben varit vilande och SKK/AK har avelsansvaret för rasen tills vidare.

Övergripande avelsmål och avelsstrategi

Sammanfattningsvis kan konstateras att mastino napoletano är en ras med mycket stora hälsomässiga problem och att en svensk population av rasen, i egentlig mening, inte existerar. Med bakgrund mot detta är det i dagsläget svårt att med hjälp av riktade avelsmål styra medelvärdet i den svenska populationen positiv riktning. Detta måste avspeglas i rasens avelsstrategi. Följaktligen baseras strategierna inom de olika områdena främst på målsättningen att minimera risken för att valparna i den enskilda kullen under sitt liv ska drabbas av de problem som är överrepresenterade i rasen.

Rasens uppfödare bör aktivt hålla sig informerade om rasens hälsoläge i ett internationellt perspektiv och verka för att styra det internationella avelsarbetet i positiv riktning för att på sikt skapa förutsättningar för ett fungerande avelsarbete även i Sverige. I synnerhet bör avelsarbetet bevakas i de länder man väljer att importera avelsdjur från.

RASENS POPULATION OCH AVELSSTRUKTUR

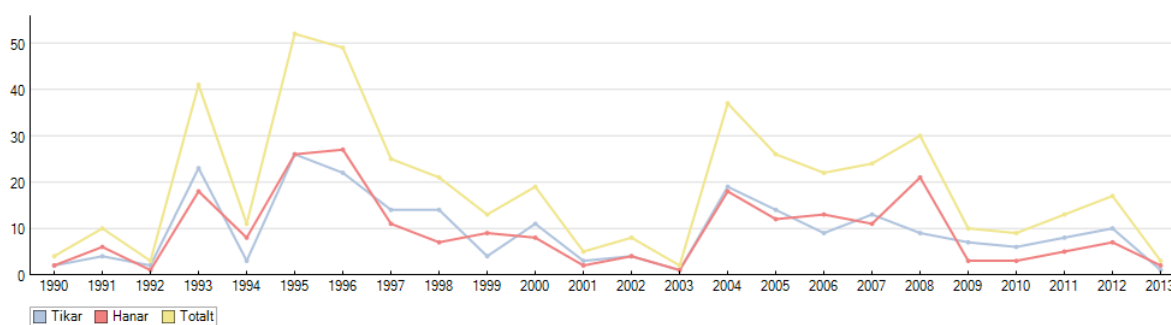
Nulägesbeskrivning

Populationsstorlek och import av djurmateriäl

Antalet registrerade hundar av rasen mastino napoletano har sjunkit under senare år och ligger nu på omkring 10-15 hundar per år, se tabell 1 och figur 4.

Tabell 1. Antal registrerade hundar januari 2004-maj 2012 (varav importerade anges i parentes)

	Antal reg/år									
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Tikar	1	19 (3)	14 (3)	9 (4)	13 (4)	9	7 (4)	6 (3)	8 (5)	10 (5)
Hanar	1	18 (1)	12 (4)	13 (4)	11 (4)	21 (1)	3 (1)	3 (2)	5 (2)	7 (3)
Totalt	2	37 (4)	26 (7)	22 (8)	24 (8)	30 (1)	10 (5)	9 (5)	13 (7)	17 (8)

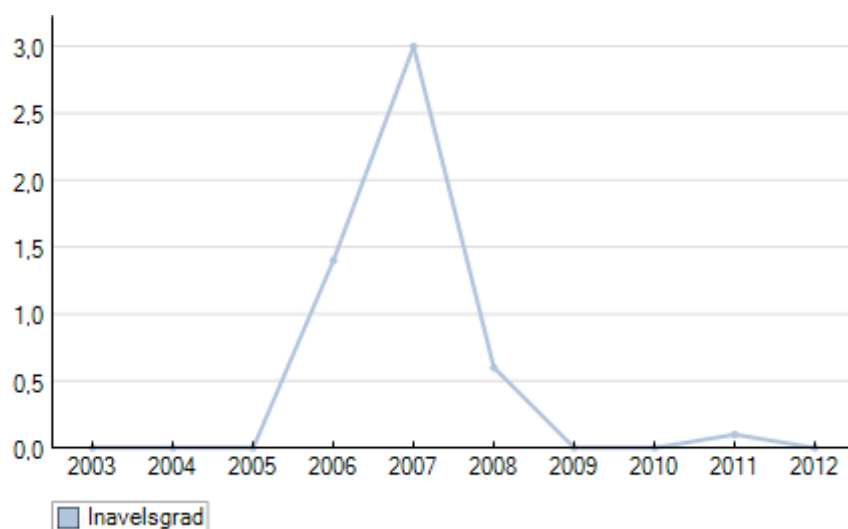
Figur 4. Antal registrerade hundar januari 1990-maj 2013.

Omkring hälften av de hundar som har registrerats under perioden 2006-2013 har importerats. Hundarna kom från Norge (14 st), Italien (6 st), Belgien (4 st), Nederländerna (3 st), Danmark (3 st), Tjeckien (3 st), Tyskland (3 st), Österrike (1 st), Spanien (1 st) och Ungern (1 st). Många av de importerade hundarna används i avel vilket medför att majoriteten av de mastino napoletanos som registreras i Sverige (ca 70 %) har föräldrar uppfödda i något annat land, framför allt i Italien och Norge.

En sammanställning av registreringssiffror för rasen i 25 länder tyder på att Italien har den största populationen (ca 550 registrerade hundar/år), följt av Argentina och USA (ca 450 respektive 350 registrerade hundar/år). Även Storbritannien och Frankrike har relativt stora populationer (ca 200 respektive 100 registrerade hundar/år). En stor andel av de hundar som importerats till Sverige kommer från Norge som, liksom Sverige, har en mycket begränsad population.

Inavelstrend

Till följd av den stora andelen importerade hundar är inavelsgraden till synes låg hos rasen, se figur 5. Man bör dock beakta att inavelsgraden för svenska hundar beräknas på fem generationer och på importerade hundar på tre generationer. Ofullständiga stamtavlor kan medföra en underskattad inavelsgrad.

Figur 5. Inavelsgrad beräknad på 5 generationer (3 generationer för importerade hundar).

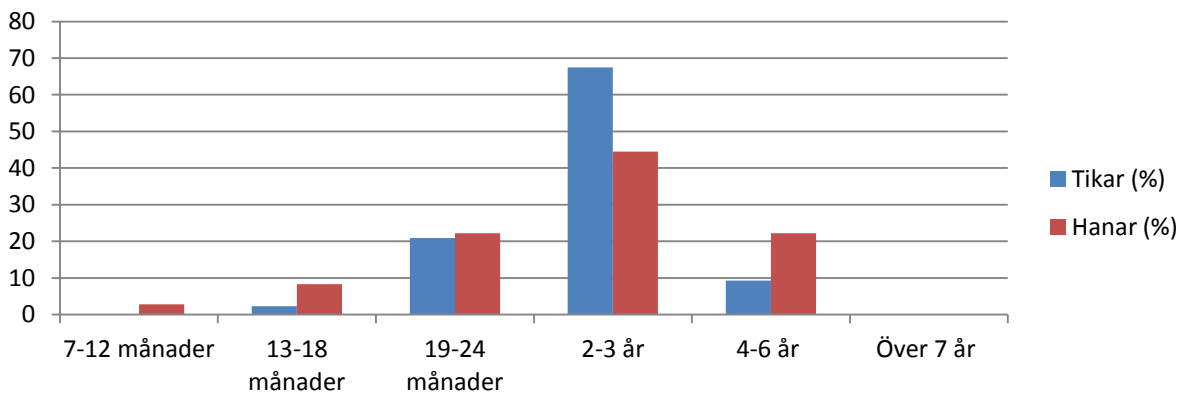
Avelsstruktur

I genomsnitt användes lika många tikar och hanhundar i avel under åren 2003-2012 (2,1 st). Antalet tikar och hanhundar i avel var detsamma samtliga år, se figur 6. Antalet kullar per år har sjunkit sedan mitten av 1990-talet och ligger nu omkring en per år. Den genomsnittliga kullstorleken var 5,5 valpar under åren 2003-2012 (baserat på antalet registrerade valpar).

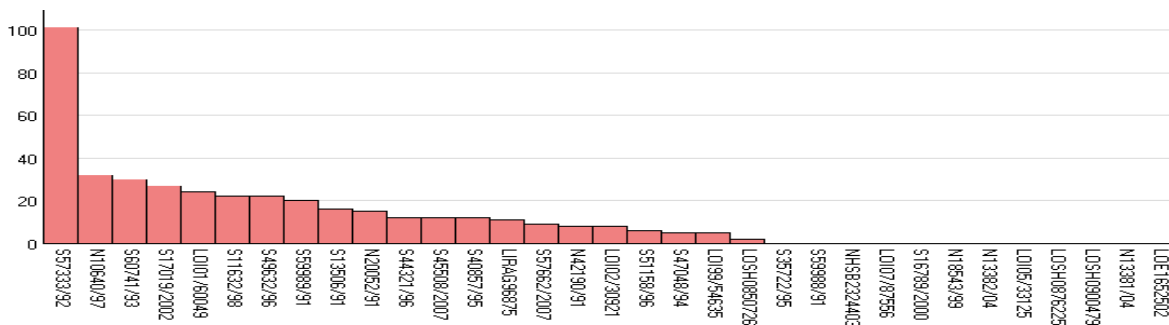
Figur 6. Antal kullar (blå) samt antal tikar (röd) och hanhundar (gul) använda i avel 1991-2013.

Av de hundar som använts i avel 1991-2012 tenderade tikarna att vara något yngre i genomsnitt vid första valpkullen jämfört med hanarna, medan spridningen var större bland hanarna, se figur 7.

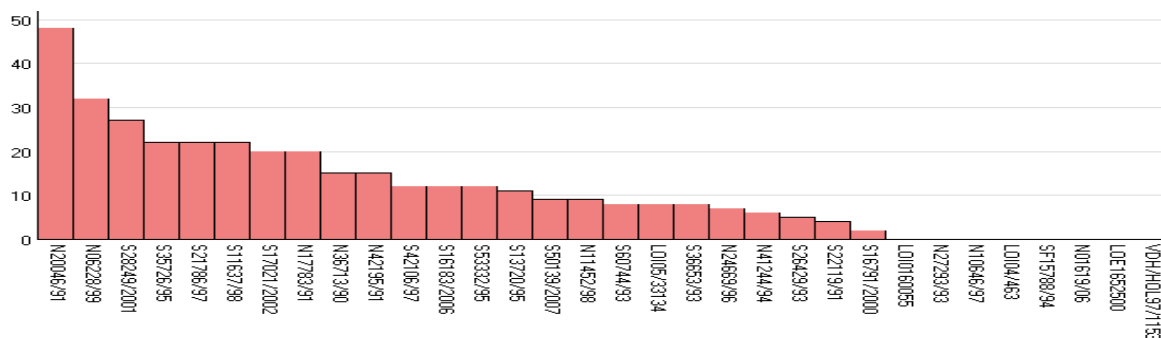

Figur 7. Ålder vid första valpkullen fördelat på kön.

Ingen hund har fler än 24 svenskfödda avkommor. Den hanhund respektive tik med flest svenskfödda barnbarn har 101 respektive 48 stycken. För övriga hundar ligger antalet på omkring 30 eller lägre, se figur 8 och 9. För detaljerad information om individuella hundar, se SKKs avelsdata.

Figur 8. Svenskfödda barnbarn (hanar).

Figur 9. Svenskfödda barnbarn (tikar).

Mål

Det finns ingen etablerad population av mastino napoletano i Sverige och därmed inte heller någon bevarandeaspekt i egentlig mening. Inavelsgraden för enskilda valpkullar ska hållas på en låg nivå för att främja god hälsa och funktion hos valparna.

Strategier

För att behålla en låg inavelsgrad är det viktigt att uppfödare kombinerar avelsdjur från olika familjer. Så låg inavelsgrad som möjligt ska eftersträvas och inga parningar som medför en högre inavelsgrad hos avkomman än 6,25 % bör göras (motsvarar kusinparning). Parningar mellan helsyskon, samt parning mellan far och dotter eller mellan mor och son strider mot SKKs grundregler. För mastino napoletano, som har en hög andel importerade avelsdjur, bör man som uppfödare sträva efter att inhämta kunskap om härstamningen även längre bak än de tre generationer som registreras i SKKs databas. Den planerade kullens inavelsgrad bör om möjligt baserat på fem generationer. Risken är annars att den beräknade inavelsgraden, beräknat på tre generationer, blir betydligt lägre än vad den varit om man, som brukligt, baserat beräkningen på fem generationer.

Avelsdjur ska ha uppnått en ålder av minst 18 månader men äldre, friska, avelsdjur är att föredra framför yngre då många ärftliga hälsoproblem inte hunnit utvecklas hos den unga hunden. Rasens uppfödare bör därför sträva efter att, framför allt på hanhundssidan, i högre utsträckning använda äldre avelsdjur.

HÄLSA

Rasens generella hälsoläge

Nulägesbeskrivning

Rasens kroppsbyggnad och stora mängd lös hud är förenade med allvarliga hälsorisker, framför allt relaterade till ögon, leder och hud.

Risken att drabbas av sjukdom är densamma för hanar och tikar inom rasen men jämfört med medelvärdet för alla raser löper mastino napoletanos en nästan dubbelt så hög risk (1,9) att drabbas av någon sjukdom för viken veterinärkostnaderna ersätts av Agria.

Allvarliga hälsoproblem som leder till avlivning av hunden drabbar rasen vid en låg ålder jämfört med andra raser. Den genomsnittliga livslängden för mastino napoletanos vars livförsäkring betalas ut av Agria är 3,4 år, genomsnittet för alla raser är nästan det dubbla (6,3 år).

Agrias försäkringsstatistik är ifrån perioden 1995-2006 och baseras på ett förhållandevis litet antal hundar. Statistiken ska därför tolkas med försiktighet. Eftersom de svenska hundarna till stor del representerar utländska populationer är ett sätt att verifiera Agrias statistik att jämföra den med uppgifter från andra länder. Tyvärr har det visat sig vara svårt att hitta verifierad information om hälsostatus och dödsorsaker hos rasen i andra länder, men på många rasklubbers hemsidor omnämns samma hälsoproblem som de vi ser i Sverige. I Storbritannien har kennelklubben (The Kennel Club) gjort en större hälsostudie inom rasen och resultaten från denna överensstämmer väl med Agrias statistik. Sammantaget tyder detta på att de tendenser som Agrias statistik uppvisar är tillförlitliga.

Mål

Det övergripande avelsmålet för mastino napoletano är att de hundar som föds i Sverige ska ha god hälsa, en stabil mentalitet och en funktionell exteriör.

Strategier

För att komma tillrätta med rasens generellt svåra hälsoläge införs från och med 2015-01-01 krav på hälsointyg och veterinärbesiktning av vuxen hund inför avel. Syftet med hälsointyg och besiktningen är att granska hundens hälsostatus med avseende på risken för rasspecifika hälsoproblem och bedöma dess lämplighet att ur ett hälsoperspektiv användas i avel.

Intyget innefattar två delar. I den första delen redovisas ägarens uppgifter om hundens aktuella och tidigare sjukdomar och behandlingar, och ägaren ska med sin signatur garantera att uppgifterna är korrekta. I den andra delen ska en veterinär med specialistkompetens i hundens och kattens sjukdomar redovisa sin kliniska undersökning.

För att få registrera valpar måste veterinärbesiktning vara utförd på både hanhund och tik inom tre månader före parning. Båda intygen måste vara utan anmärkning, eller att den undersökande veterinären bedömer att en eventuell anmärkning inte är av sådan art att hundens lämplighet för avel påverkas negativt. Det kan till exempel vara anmärkningar till följd av trauma.

Ögon

Nulägesbeskrivning

Den vanligaste anledningen till att Agria betalar ut ersättning för veterinärvård till ägare av mastino napoletanos är olika ögon diagnoser. De specifika diagnoser som är vanligast förekommande är cherry eye, hornhinnesår och entropion. Mer än 20 % av hundarna inom rasen har minst en ögon diagnos och sannolikheten för att en mastino napoletano ska drabbas av ögonsjukdomar är högre än för hundar generellt.

Mål

Minska andelen mastino napoletanos med ögonsjukdomar, såsom hornhinnesår, ektropion, entropion och s.k. cherry-eye.

Strategier

Inkludera uppgifter om ögonrelaterade defekter i det hälsointyg och den veterinärbesiktning av vuxen hund som kommer att vara obligatorisk att utföra inför parning från och med 2015-01-01.

Leder

Nulägesbeskrivning

Ersättningsberättigade störningar i rörelseapparaten drabbar 15 % av hundarna inom rasen och är den näst vanligaste åkomman som ersätts av Agria. Tittar man på specifika diagnoser inom rasen framkommer det att knäledsproblem är vanligast, följt av obestämda smärtsymtom från rörelseapparaten, ledinflammationer och höftledsdysplasi (HD). Jämfört med andra raser ser man att mastino napoletanos löper hög risk att drabbas av rörelsestörningar och det är framför allt HD, armbågsledsdysplasi (ED) och knäledsproblem som är överrepresenterat hos rasen. Problem kopplade till rörelseapparaten är orsaken till att 22 % av hundarna avlivas och är därmed den vanligaste dödsorsaken.

Höftleds- och armbågsröntgen har endast utförts på en liten andel av hundarna i rasen och vid en relativt hög ålder (28 månader i genomsnitt). Troligtvis är det hundar som man vill använda i avel

som röntgas. Det låga antalet röntgade individer gör det svårt att bedöma rasens HD och ED status men de resultat som finns registrerade tyder på en stor spridning med allt ifrån fria till gravt dysplastiska individer. Se tabell 2 och 3 för detaljer.

Diagnos	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
HD grad A		2 (22,2 %)		1 (8,3 %)		2 (40,0 %)	2 (66,7 %)	3 (100,0 %)	1 (100,0 %)
HD grad B			1 (33,3 %)	3 (25,0 %)		1 (20,0 %)	1 (33,3 %)		
HD grad C	1 (100,0 %)	1 (11,1 %)		2 (16,7 %)					
HD grad D		4 (44,4 %)	2 (66,7 %)	6 (50,0 %)		2 (40,0 %)			
HD grad E		2 (22,2 %)			1 (100,0 %)				
Totalt antal undersökta	1	9	3	12	1	5	3	3	1
Snittålder för undersökning (månader)	23	26	29	30	55	36	20	18	18
Antal födda	1	24	19	25	14	20	5	4	15

Tabell 2. HD resultat avseende hundar födda 2003-2011.

Diagnos	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
ED ua (0)			3 (75,0 %)		2 (66,7 %)	1 (100,0 %)	2 (66,7 %)	
ED grad 1	1 (50,0 %)	2 (100,0 %)	1 (25,0 %)		1 (33,3 %)			1 (100,0 %)
ED grad 2	1 (50,0 %)							
ED grad 3				1 (100,0 %)			1 (33,3 %)	
Totalt antal undersökta	2	2	4	1	3	1	3	1
Snittålder för undersökning (månader)	19	23	25	55	29	20	18	18
Antal födda	24	19	25	14	20	5	4	15

Tabell 3. ED resultat avseende hundar födda 2003-2011.

Mål

Öka andelen mastino napoletanos med obehindrade rörelser och minska andelen hundar med specifika leddiagnoser, såsom knäproblem, HD och ED.

Strategier

Hälsoprogrammet för HD respektive ED skärps eftersom tidigare strategier inte har medfört någon uttalad positiv förändring av rasens HD respektive ED status. Anledningen till detta är den begränsade möjligheten att påverka den svenska populationen genom nationellt avelsarbete och fokus blir därför att minimera risken för defekta avkommor i den enskilda parningen. Hälsoprogram på nivå 3 införs från och med 2015-01-01 vilket innebär krav på centralt registrerat resultat och krav på känd status med restriktion, dvs. att föräldradjur måste vara HD- och ED-fria (HD A eller HD B, ED 0). Kraven gäller även för importerad hund vilket i praktiken innebär att hundar vars utländska undersökningsresultat inte accepteras, alternativt saknas, måste omröntgas i Sverige för registrering av avkomma. Uppfödarna kan med fördel informera sina valpköpare om vikten av att höftleds- och armbågsledsröntgen utförs på alla individer inom rasen, även de som inte själva kommer att användas i avel.

Hud

Nulägesbeskrivning

Ersättningsberättigade hudproblem är den tredje vanligaste åkomsten hos mastino napoletano och drabbar 12 % av hundarna. Hudinfektioner, hudparasiter och hudtumörer är de vanligast förekommande diagnoserna och alla är överrepresenterade hos rasen.

Mål

Andelen mastino napoletanos med hudproblem ska minskas.

Strategier

Inkludera uppgifter om hudrelaterade problem i det hälsointyg och den veterinärbesiktning av vuxen hund som kommer att vara obligatorisk att utföra inför parning från och med 2015-01-01.

Hjärta

Nulägesbeskrivning

Hjärtproblem är ytterligare ett problem som är överrepresenterat hos mastino napoletano jämfört med hundar generellt. Andelen hundar som dör på grund av hjärtproblem är stort, 16 %, vilket gör hjärtproblem till den näst vanligaste dödsorsaken inom rasen.

Mål

Minska andelen hundar som avlivas på grund av hjärtproblem.

Strategier

Uppfödarna bör göra en grundlig genomgång av vad individerna i de tilltänkta avelsdjurens härstamning har dött av och vid vilken ålder. Dödsfall på grund av hjärtproblem vid låg ålder för föräldradjur och syskon utgör ett observandum avseende tilltänkta avelsdjurs lämplighet.

MENTALITET

Nulägesbeskrivning

Mentalbeskrivning hund (MH) och Beteende- och personlighetsbeskrivning hund (BPH) har inte utförts på några hundar av rasen mastino napoletano. Det är därför svårt att uttala sig om rasens mentala status men försäkringsstatistik visar en oroväckande bild. I 8 % av fallen där mastino napoletanos avlivas anges beteendeproblem som orsak, vilket gör detta till den femte vanligaste dödsorsaken. Statistiken visar också en förhöjd risk för mastino napoletanos att avlivas på grund av beteendeproblem jämfört med medelrisken för alla raser sammanslagna. Statistiken baseras dock på ett begränsat antal hundar och ska därför tolkas med försiktighet. Till följd av det låga antalet hundar av rasen har det inte varit möjligt att analysera försäkringsstatistik efter 2006, men eftersom det inte har skett någon riktad selektion för beteendeegenskaper är situationen sannolikt oförändrad.

Mål

Ett stabilt, socialt och vänligt temperament ska eftersträvas hos mastino napoletanos. Rasens används huvudsakligen som sällskapshund och i dag ställs krav på att alla hundar, oavsett ras, ska ha en mentalitet som är anpassad till det moderna samhället. Rasens bakgrund som skydds- och vakthund ska därför inte avspeglas i deras beteende i någon högre grad.

Strategier

Mot bakgrund av rasens tidigare användningsområde måste rasens mentalitet särskilt beaktas i avelsarbetet. För att få ett bättre underlag för avelsurval införs från och med 2015-01-01 krav på genomförd Beteende- och personlighetsbeskrivning hund (BPH) för registrering av valpkull. BPH är SKKs officiella mentalbeskrivning och med "genomförd BPH" menas att samtliga moment genomförs med kryss i samtliga aktuella rutor. BPH kan vara genomförd med eller utan skott. I enlighet med SKKs grundregler ska genomförd BPH föreligga före parning. Uppfödarna bör aktivt medverka till att så många hundar som möjligt beskrivs. Till exempel genom att uppmana sina valpköpare att efter 12

månaders ålder låta hundarna delta på BPH, oavsett om hunden ska användas i avel eller inte, så att avelsutvärdering avseende mentallitet är möjligt.

Fram till 2015-01-01 gäller följande rekommendationer från SKK/Avelskommitté, protokoll nr 4 2013, § 112 "Raser som genom sitt ursprungliga användningsområde kan förväntas ha t ex stark vaktinstinkt och/eller stor misstänksamhet mot främmande personer medför ett särskilt ansvar för såväl uppfödare som hundägare. SKK rekommenderar därför att individer av dessa raser genomgår Beteende- och personlighetsbeskrivning hund, BPH. Hundarnas resultat registreras och redovisas officiellt och bör utgöra ett underlag i avelsarbetet."

EXTERIÖR

Nulägesbeskrivning

Mastino napoletano har en exteriör som medför allvarliga hälsorisker, se beskrivning av rasens hälsa ovan. För att uppmärksamma utställningsdomarna på exteriöra överdrifter som innebär risk för individens hälsa utarbetades särskilda domarhänvisningar (SRD) fram för 47 raser under åren 2007-2008, däribland mastino napoletano. Hänvisningarna baseras på information från en grupp allrounddomare, försäkringsstatistik från Agria, en enkät besvarad av veterinärer (smådjursspecialister), uppgifter från ras- och specialklubbar, samt den generella domarkonferensen 2007. Mastino napoletano hör till de raser som enligt granskningen har mest problem.

SRD innefattar generella krav som gäller för alla hundar oavsett ras, specifika riskområden för respektive rasgrupp och rasspecifika anvisningar. Nedan presenteras ett utdrag från SRD som specifikt är riktad mot den rasgrupp som mastino napoletano tillhör (rasgrupp 2), samt de särskilda domaranvisningarna för rasen:

"Om raserna i grupp 2

Gruppen omfattar flera stora, tunga raser av molosser- och bergshundstyp. Det är av största betydelse att de inte är överviktiga, vidare att de har sund och stark kroppsbyggnad, så att de kan bära upp den rastypiskt tunga kroppen och röra sig utan synbar ansträngning eller smärta. Fransysk benställning och veka handleder, kohasighet eller frånvaro av vinklar i bakstället är inte normaltillstånd hos storvuxna raser. Rosslande andhämtning, alltför tungt hängande huvud och kraftig salivutsöndring är heller inte normaltillstånd hos några raser. Några av de molossoida raserna har riklig och löst liggande hud som dock aldrig får överdrivas till att medföra obehag för hunden. Huden ska vara frisk och utan tecken på irritation.

Mastino Napoletano

Rasens kroppsbyggnad, som "skall vara en tungviktares", och dess typiska hud, "tjock, riklig och löst liggande på hela kroppen", gör att uttalade överdrifter är förenade med allvarliga hälsorisker.

I rasen förekommer:

- *alltför riklig hud med överdriven veckbildning samt otillräckligt strama ögonkanter som kan ge upphov till hudbesvär och utåt- eller inåttrullade ögonkanter*
- *felaktig benställning och dålig konstruktion som kan leda till osunda och besvärade rörelser*

Särskild uppmärksamhet ska därför fästas vid hud- och ögonstatus samt rörelserna. Förekomst av alltför riklig hud och rörelsestörningar ska tydligt inverka på kvalitetsprissättningen. Däremot ska hundar värderas högt när de har de i standarden efterfrågade rastypiska katt- eller björnlika smidiga, något långsamma rörelserna med kraft i bakstället och god räckvidd fram."

Mål

Främja en sund och funktionell exteriör hos mastino napoletano och särskilt motverka de exteriöra överdrifter som nämns i SRD.

Strategier

Alla uppfödare har ett stort etiskt ansvar och uppmanas att kritiskt granska potentiella avelsdjurs exteriör. Särskilt fokus ska läggas vid att minska förekomsten av de exteriöra överdrifter som omnämns i SRD.

Vid import av hundar från andra länder är det viktigt att det svenska avelsmålet beaktas och att en hälsosam exteriör och obehindrade rörelser eftersöks, oavsett vilka egenskaper som premieras vid utställningar i andra länder.

SLUTORD

RAS för mastino napoletano är unik så till vida att det inte finns någon egentlig population av rasen i Sverige vilket medför att uppfödarna i stor utsträckning behöver ta in avelsdjur från andra länder. Uppgifterna om dessa hundar är vanligtvis begränsade och uppfödarna måste därmed räkna med att hundarnas lämplighet för avel måste bedömas efter införsel till Sverige. Detta kommer innebära ett större risktagande vid import, men SKK/AK bedömer att det är skäligt med avseende på det lidande som användandet av olämpliga avelsdjur kan innebära för valpar och dess ägare.

Större krav på avelsdjurens hälsa för registrering av valpar kan medföra en ökad uppfödning av oregistrerade hundar. SKK/AK bedömer dock risken som liten. Efterfrågan på mastino napoletanovalpar tros snarare minska om valparna inte kan registreras och därmed inte heller medverka vid utställningar och prov som arrangeras inom SKK. Den okontrollerade uppfödning som trots detta kan komma att bedrivas anses utgöra ett mindre problem jämfört med de problem som skulle uppstå om RAS inte skärps med avseende på hundarnas hälsa.

SKK/AKs beslut grundar sig i ett djuretiskt ställningstagande och ifall detta leder till att antalet mastino napoletano minskar i Sverige så är det en olycklig men acceptabel förändring. Det finns ingen egentlig population i landet att bevara och möjligheterna att styra den genetiska förändringen inom rasen i Sverige är små till följd av stort inflöde av utländska gener.

Möjligheterna att påverka avelsarbetet inom rasen i andra länder bedöms som små. Däremot arbetar SKK på internationell nivå för en sundare utveckling av hundaveln generellt, vilket förhoppningsvis kommer att få en positiv inverkan på mastino napoletano på sikt. Om förutsättningarna för uppfödning av mastino napoletano i Sverige förändras kommer en revidering av RAS att beaktas.